

VZPOMÍNKA K NEDOŽITÝM DEVADEŠÁTINÁM PROFESORA LIBORA MÍČKA

V březnu letošního roku uplynulo devadesát let od narození brněnského psychologa a univerzitního profesora PhDr. Libora Míčka, CSc. Jeho posláním a celoživotním zájmem byla oblast duševní hygieny a formování osobnosti mladého člověka. Libor Míčka znalo jeho okolí jako zásadového člověka, který žil oborem nejen profesně, ale vnášel poznatky z duševní hygieny i do svého osobního a rodinného života. To mu pravděpodobně také pomáhalo snášet zkoušky v podobě různých zápasů, které vyvěraly z dramatických událostí a zvratů jeho životního příběhu.

Své dětství popisoval jako šťastné až do záboru rodného Těšínska v roce 1938. Narodil se jako druhé ze tří dětí do rodiny Josefy Míčkové a praktického lékaře Jaroslava Míčka, který se hned zpočátku války po uvěznění gestapem zapojil do odboje. V rodině tak nastaly časy ustavičného neklidu a úzkosti. Těsně před koncem války celou rodinu poznamenala tragická událost, kdy byl otec gestapem po vyzrazení své činnosti krutě umučen. Tato událost se skrývá za věnováními, která Libor Míček později vpisoval do svých knih jako vzpomínku na otce, a dost možná i za jeho mnohdy komplikovaným vnitřním smýšlením. Po celý život se s tímto traumatem konfrontoval a vyrovnával.

Po válce absolvoval reálné gymnázium v Místku. V roce 1955 dokončil studium psy-

chologie a učitelské studium filosofie-dějepis na Filosofické fakultě Palackého univerzity v Olomouci. Od té doby se v podstatě po celou dobu svého profesního působení věnoval podpoře zdraví dětí a mládeže. Tuto oblast rozvíjel už na svém prvním působišti – brněnské pobožce Výzkumného ústavu pedagogického, kde vznikla jeho první kniha *Nervózní děti a mládež ve škole* (1961). Svůj zájem přetavil mimo jiné do celoživotní pedagogické činnosti.

V roce 1964 se mu naskytlá příležitost nastoupit na uvolněné místo odborného asistenta na brněnské FF UJEP, čímž začala myšlenkově bohatá etapa jeho profesní dráhy. Příznačné pro něj bylo jeho osobní nasazení pro tvůrčí a pedagogickou činnost, které se věnoval mnohdy daleko nad rámec svých povinností a které zasvětil velkou část svého osobního života. Tou dobou se jeho zájmy rozšířily i na oblast duševní hygieny, kterou pomáhal etablovat v českém akademickém prostředí.

Pobyt v akademickém prostředí pro něj byl natolik významný a spjatý s osobními hodnotami, že kromě zápalu pro obor vynakládal množství energie na řešení situací, které mu pobyt v akademické sféře komplikovaly a které přenášely i další tlak na jeho rodinu. Například, když byl v 70. letech jako nestraníka zařazen do kategorie C – „určen k postupnému odchodu“ z fakulty – nebo když musel v 80. letech na základě anonymního udání obhajovat, že ve výuce seznamuje studenty s jógou a autogenním tréninkem, což následně vyústilo v odložení habilitace (ta úspěšně proběhla o tři roky později). Těžce snášel, když byly jeho texty podrobovány cenzuře a režimním zásahům. Tím spíše spatřoval smysl a naplnění v prosazování pro něj cenných životních hodnot, a to i za cenu osobního nepohodlí a rizik. Například když se na něj v dobách nesvobody obraceli s důvěrou mnozí mladí lidé s prosbou o zastání na akademické půdě, pomoc při vyrovnání křivd.

Po revoluci vedl rehabilitační komisi v jihomoravském kraji a zároveň využíval prostor svobody pro necenzurované vyjadřování svých myšlenek. Nová doba vedle toho přinášela nové výzvy v pedagogické činnosti. Snad pro jeho mnohdy neoblomné setrvávání u svých ideálů a morálních zásad nacházel mezi studenty jak řadu následovníků, kteří jej uznávali, tak četné oponenty, kteří se nebáli jít do otevřené kritiky. V roce 1997 přešel po odchodu do důchodu na post externího učitele na FF a FSS MUNI a své působení zakončil v roce 2002. V roce 1991 byl jmenován profesorem psychologie na FF MUNI a v roce 1990 mimořádným profesorem psycho-

logie Mezinárodního institutu pro integrované humanitní vědy (The international institute of integral human sciences) v Kanadě. V roce 2002 se pak stal emeritním profesorem na FF MUNI.

Počátkem 90. let se ve funkci prorektora MU Brno pro záležitosti Slezské univerzity v Opavě významným dílem zasadil o její zřízení. Zde se nevyhnul řešení táhlých sporů ohledně její koncepce a personálního obsazení. Zajímavé je, že už tou dobou vizionářsky usiloval o etablování ekologické psychologie, k němuž tehdy nakonec nedošlo. Byl jedním z prvních členů sekce Psychologie zdraví, a angažoval se i v dalších organizacích. Dalším jeho významným zájmem byla oblast náboženská či spirituální, kterou pěstoval spíše ve skrytosti. Viděl naději v širokém ekumenickém hnutí a hodnotách náboženské tolerance. Podporoval mezináboženský dialog a myšlenkové sdílení západních a východních náboženských a filozofických tradic. V souladu s tím integroval do svého odborného působení a osvětové činnosti rovněž myšlenky a praxi jógy, nejvýrazněji v publikaci *Učitel a stres* (spoluautorství s V. Zemanem; 1992).

Duševní hygienu popularizoval především svojí publikací *Sebevýchova a duševní zdraví* (1976). K etablování oboru na univerzitách přispěl svojí učebnicí *Duševní hygiena* (1980), která byla v ČSSR vůbec první svého druhu.

Svémi kolegy v akademické sféře byl Libor Míček často vnímán jako uzavřený odborník se zápallem pro svoji profesi a silnými mravními zásadami. O to více vnímáme jako důležité doplnit vzpomínky na něj jako na laskavého

a vstřícného otce a dědečka, který uměl (nejen) pro své blízké najít vlídné slovo a povzbuzení. Ve chvílích volna býval spontánní a uvolněný, vyzařoval okolo sebe radost a přesvědčení o smyslu světa okolo. Libor Míček byl duší idealista s nasazením pro svůj obor, který celoživotně usiloval o podporu morálních hodnot a spatřoval smysl v pomoci druhým.

M. Černá a R. Hacklová

VYBRANÉ PUBLIKACE

- Míček, L. (1961): Nervózní děti a mládež ve škole. 2. rozšířené vydání. Praha, SPN.
- Míček, L. (1980): Autoregulační a sociální aspekty duševního zdraví. Praha, SPN.
- Míček, L. (1984): Duševní hygiena. Praha, SPN.
- Míček, L. (1986): Sebevýchova a duševní zdraví. 4. vydání. Praha, SPN.
- Míček, L. (1996): Zážitky transcendence a jejich podíl na formování osobnosti. In: Sborník Osobnost v dimenzích poruchové a neporuchové činnosti. Brno, MU Brno, 83-92.
- Míček, L., Zeman, V. (1997): Učitel a stres. 2. rozšířené vydání. Opava, Vade Mecum.
- Míček, L. (1997): Duševní hygiena pro vedoucí pracovníky (Pod záštitou vlámské vlády). Praha, PedF UK, EHSAL.
- Míček, L. (1999): Duševní hygiena učitelů ve světě a u nás. In: Sborník PedF MU Učitelé a zdraví II. Brno, PedF MU, 7-14.
- Míček, L. (2002): Zážitky transcendence a jejich význam pro duchovní vývoj. *Studia Theologica*, IV. 63-69.